

Prof.dr hab. Elżbieta Banecka
Akademia Sztuk Pięknych
w Warszawie

Warszawa 10.01.2025 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego
Pani mgr Mai Dokudowicz sporządzona w związku
z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki,
w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki,
pod tytułem „Anatomia fragmentu.
Fragment jako strategia twórcza”.

Informacje o doktorantce:

Pani mgr Maja Dokudowicz urodzona 11.01.1990 r. w Warszawie. Studia licencjackie z zakresu Kulturoznawstwa na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu ukończyła w 2012 r. W latach 2012-2013 studiowała na kierunku Mediacja Sztuki w Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu. W 2013 r. przeniósła się na kierunek Grafika (pracownia Książki Artystycznej). Po ukończeniu studiów magisterskich w 2017 r. (z wynikiem celującym) wyjechała na roczny staż do Grecji. W 2018 r. przyjęto Panią Dokudowicz na studia doktoranckie w Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

Dorobek artystyczny:

Doktorantka posiada bardzo duży dorobek artystyczny, który skrupulatnie i dokładnie opisała w dokumentacji w związku z tym szczegółowy opis osiągnięć zająłby zbyt dużo miejsca, zatem pozwolę sobie ograniczyć się do opisu ogólnego jej osiągnięć. Pani Maja ma na swoim koncie 4 wystawy indywidualne w tym 1 zagraniczną m. in. We Wrocławiu, Dusznikach Zdroju, Wiesbaden (Niemcy). Uczestniczyła w 150 wystawach zbiorowych w kraju i poza

granicami, m.in. Japonii, Kanadzie, Niemczech, Francji, Chorwacji, Chinach, Macedonii, Estonii, Bułgarii, Polsce i wielu innych.

Otrzymała 17 nagród i wyróżnień w kraju i na świecie m.in.: 2 Nagroda - XV Premio Internacional De Arte Grafico Jesus Nunez, Hiszpania 2020 r., Nagroda Główna w kategorii Rzeźba z papieru - 10th Art of The Book and Paper Exhibit, Rochester USA, 2021 r., Nagroda Główna, - Miniprint Internacional De Entre Rios-Luis Bourband, Argentyna 2020 r., Wyróżnienie Honorowe - IVth International Exlibris Gallery of the Open Graphic Studio-Museum of the City of Skopje, Macedonia, 2018 r. Bardzo czynnie uczestniczy w sympozjach, konferencjach i wykładach (uczestniczyła w 7, m.in. w Czechach, Wielkiej Brytanii czy w Polsce).

Jest osobą niezwykle aktywną w dziedzinie popularyzacji sztuki, angażuje się w działalność społeczną prowadząc i uczestnicząc w ośmiu warsztatach w różnych miejscach na świecie (m.in. Hiszpania, USA, Szkocja, Polska.....).

W dokumentacji znalazłam informację szczegółową również na temat publikacji (6 pozycji). Twórczość mgr Dokudowicz była obecna w 28 katalogach wystaw krajowych i zagranicznych.

Tak duża ilość aktywności na różnych polach świadczy o bardzo dużej aktywności artystycznej Pani Mai.

Dorobek dydaktyczno-zawodowy:

Doktorantka to osoba pełna energii i zaangażowania. Już podczas studiów doktoranckich wykazała się działaniami wykraczającymi poza schemat obowiązkowych praktyk dydaktycznych przygotowując m.in. dwie pozycje/przewodniki. Jeden poświęcony technikom grafiki warsztatowej, opracowany podczas pandemii wspólnie z dr Ioannisem Anastasiou p. t.

„Zrób to sam”. Warto podkreślić kreatywność działań dwójki młodych twórców, którzy postanowili podzielić się z młodszymi kolegami swoimi doświadczeniami, pomysłami związanymi z opracowaniem metod działania, które na przykład wykluczają korzystanie z prasy graficznej i kwaszarni.

Druga pozycja związana jest z doktoratem i opracowana w formie książki/przewodnika, jako dodatek do pracy doktorskiej, ukazująca szczegółowy opis pracy z papierem. Jest to bardzo ciekawy element do ukazania całego procesu technologicznego i z pewnością może służyć jako instruktaż dla wszystkich zainteresowanych techniką włókna roślinnego kozo i gampi.

Oprócz obowiązkowych praktyk ze studentami, Doktorantka prowadziła zajęcia ze studentami programu Erasmus + oraz MFA (studia magisterskie II stopnia w języku angielskim) nie tylko z zakresu technik grafiki warsztatowej, ale również z zakresu książki artystycznej.

Szczegółowy opis działań dydaktycznych Pani Mai ukazuje nie tylko duży obszar działalności, ale jej ogromne zaangażowanie i wręcz powołanie do pracy ze studentami. Wierzę głęboko i kibicuję Doktorantce, że znajdzie się dla niej miejsce na macierzystej uczelni, gdzie już odbyła pracę jako pracownik techniczny w Katedrze Grafiki Artystycznej w latach 2022-2023. Tak oddanych i zaangażowanych osób w pracę dydaktyczną nie spotyka się zbyt często i trzymam kciuki by zauważyły to również władze ASP we Wrocławiu.

Pozycja p. t. „Dorobek dydaktyczny, działalność organizacyjna w zakresie sztuki” zawiera nie tylko szereg przykładów tej działalności, ale również zdjęcia ilustrujące liczne przykłady aktywności mgr Dokudowicz. Jestem pod dużym wrażeniem jej licznych działań, pracy nie tylko z dorosłymi, ale również dziećmi, seniorami. Wydaje się, że nie ma pola, na którym nie odcisnęła swojego śladu graficznego Pani Maja. Różnorodność aktywności jest tak duża, że trudno wymienić je wszystkie.

Najbardziej jednak przekonuje mnie energia, którą można odczuć czytając tekst Doktorantki i oglądając zdjęcia dokumentujące pracę dydaktyczną, którą chce się dzielić nie tylko ze studentami. Sprawia jej to przyjemność, ale co najważniejsze potrafi to robić o czym świadczą liczne przykłady aktywności Pani Mai.

Ocena pracy doktorskiej:

Przedmiotem doktoratu są trzy cykle prac i obiektów graficznych pod wspólnym tytułem „Anatomia fragmentu. Fragment jako strategia twórcza”. Pierwszy cykl „Infinite Fragments” i drugi „Fragmented Self” zostały wykonane w technice serigrafii. W trzecim ostatnim cyklu „Proof of Absence” do druku Doktorantka użyła matryc fotopolimerowych. Do wszystkich trzech cykli Autorka zastosowała własnoręcznie przygotowane włókno roślinne kozo i gampi. Fragment stał się bohaterem, tematem wszystkich trzech cykli. „Infinite Fragments” to pierwszy zrealizowany cykl prac w technice serigrafii. Na ten cykl składa się ponad 80 prac w wydłużonym, pionowym formacie 115 x 35 cm oraz 115 x 70 cm. Autorka podkreśla, że dla niej opowiadanie o człowieku stanowi drogę do zrozumienia fragmentu. Porównuje człowieka do grafiki, złożonej z wielu matryc. Bohaterami wszystkich cykli są portrety i autoportrety.

Doktorantka tak uzasadnia swoją decyzję pisząc „Dla mnie twarz staje się symbolem przestrzeni metaxy (od greckiego słowa oznaczającego między, wśród, pośród), ponieważ jest najbardziej wyrazistą i charakterystyczną częścią człowieka, fragmentem, który ujawnia i ukrywa, który komunikuje i przekracza”. Magister Dokudowicz wykonała serię zdjęć portretowych dzieląc je na części, fragmenty kolażowe w odbitkach w technice serigrafii. Włókna na których powstają odbitki odgrywają bardzo ważną rolę, są według mnie jednym z kluczowych, elementów prac graficznych, sprawiają, że każda odbitka różni się od siebie, jest

nieprzewidywalna, a proces odbijania matrycy staje się tajemnicą, która buduje napięcie i ważność samego procesu.

Autorka pisze, że każda matryca jak i odbitka jest polem nieskończonych poszukiwań. Cieszą mnie słowa Pani Mai, ponieważ dla mnie osoby, która od kilku dekad zajmuje się grafiką warsztatową w sposób nietypowy, poszukując nowych technik graficznych, dla której sam proces odbijania matrycy jest procesem ważnym i twórczym, a każda odbitka jest nowym wyzwaniem do stworzenia unikatowej pracy graficznej takie słowa przyjmuję z pełnym zrozumieniem i aprobatą. Przyznam się, że po zapoznaniu się z dokumentacją drogi twórczej Pani Mai znajduję wiele podobieństw z własnymi zainteresowaniami.

Zamiłowanie do papieru jako materiału w pracy twórczej i próba zrozumienia i pogłębienia wiedzy na temat technologii w tym zakresie jest dla Doktorantki ważnym etapem pracy doktorskiej. Decyzje by eksplorować włókna roślinne, prowadzić badania, eksperymentować z tą materią, a w końcu zdecydować się na wykorzystanie tego podłoża do stworzenia cyklu prac związanego z tematem fragmentu, uważam za niezwykle trafne. Świadczy to nie tylko o pewnej sprawności technologicznej i umiejętności prowadzenia badań przez Autorkę, ale również o dużej wrażliwości, intuicji na dobór materii i dojrzałości artystycznej przy podejmowaniu decyzji.

Dysertacja jest oparta o różnorodne interpretacje, znaczenia i zawiera ważny element zaprzeczenia. Postrzegam tutaj spójność i konsekwencję przy doborze podłoża w postaci włókna roślinnego, które z jednej strony jest kruche i delikatne, ale dobrze przygotowane jest mocnym i trwałym materiałem.

Przyglądając się pracom graficznym, zwłaszcza ostatniemu cyklowi p. t. „Proof of Absence”, w którym Doktorantka wyszła z materią w przestrzeń, tworząc obiekty 3D umieszczone, zawieszony w intrygującej kompozycji, znajdujemy potwierdzenie jej dojrzałych i

świadomych wyborów.

Wróćę jeszcze do drugiego cyklu „Fragmented Self”, niewielkich grafik 20 x 20 cm oprawionych w kasetonowe ramy. Zastanawiam się, dlaczego akurat w tym cyklu Autorka prace zamknęła w oprawy. Pani Maja wyjaśnia to w tekście i ja to wyjaśnienie przyjmuję, choć osobiście jestem zwolenniczką by poszukać nietypowego, innego rozwiązania, co poddaję pod rozważę Doktorantki.

Autorka pisze, że ten cykl niewielkich grafik to jej autoportret, w którym podjęła się poszukiwań różnych aspektów swojej osobowości, „tworzących otwartą bibliotekę, relikwiarz moich fragmentów” cytując Artystkę.

Doktorantka skupia się w swojej pracy na badaniach osobowości, skomplikowanej struktury człowieka używając fragmentu jako narzędzia również do szerszych rozważań na temat współczesnego świata. Te twórcze poszukiwania fragmentu są oparte na badaniach i skrupulatnej analizie o czym możemy przeczytać w pracy pisemnej, ale o tym w dalszej części moich rozważań.

W omawianym cyklu najmocniej odbieram oddziaływanie i siłę poprzez użycie fragmentaryczne portretu. Ciekawym zabiegiem jest zastosowanie połączenia formy geometrycznej z miękkością elementów w ludzkiej twarzy, która dzieli, rozbija na fragmenty portret nie pozwalając na odczytanie go przez oko widza w całości.

Zastosowanie monochromatycznej, zawężonej gamy kolorystycznej we wszystkich trzech cyklach jest bardzo trafionym zabiegiem. Kolor włókna roślinnego wzmacnia przywołanie, dla mnie osobiście, pozostałości obrazów, portretów ludzi, którzy kiedyś żyli, fragmentów historii, tego co minione, utracone, a dzisiaj pozostał po nich ślad we fragmencie.

Trzecim i ostatnim cyklem p.t. „Proof of Absence” jest seria siedemnastu obiektów.

Wyjście z grafiką w przestrzeń, stworzenie brył i znalezienie dla nich miejsca w ciekawej

kompozycji, potwierdza zafascynowanie Mai Dokudowicz materia ą papieru. Ten cykl to wrażliwość nie tylko na formę, ale również na fakturę. Jest dopełnieniem, drogi od pierwszych prac, które były preludium do zamknięcia całego doktoratu w symboliczny kokon.

Jej obiekty są kruche, nie dają poczucia bezpieczeństwa, a oczy spoglądające na nas z wnętrza budzą niepokój i poczucie zagrożenia. Ten ostatni zrealizowany cykl prac pokazuje ilość przeprowadzonych badań przez Doktorantkę i dojście do ostatniego, najmocniejszego działania artystycznego poprzez świadome ograniczenie środków wyrazu. Oczy patrzące z wnętrza kokonów, wykonane w technice matrycy polimerowej są dla mnie najsilniejszą i najtrafniejszą formą artystycznego przekazu. Dla Pani Mai sztuka jest językiem porozumiewania się ze światem, łącznikiem, który pozwala jej na komunikowanie się i wyrażanie siebie. Patrząc na zaangażowanie, pasję, ilość zrealizowanych prac przed i do doktoratu, mam wrażenie, że to jej bardzo ważny obszar działań w życiu.

Praca doktorska jest integralną częścią dysertacji, w której Doktorantka bardzo szczegółowo analizuje, bada temat fragmentu. Jak przystało na osobę posiadającą również wykształcenie w zakresie kulturoznawstwa Pani Dokudowicz przeprowadza wywód sprawnym językiem tożsamy z wykonaną pracą, opartym na lekturze z różnych dziedzin, jak filozofia, literatura, sztuka z dużym zapleczem bibliograficznym. Bardzo świadomie zawęża pole swoich badań, skupiając się na kilku kluczowych aspektach w odniesieniu do pracy artystycznej.

Dysertacja w związku z tym spełnia warunki jakie stawia się tego typu pracom i prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną na wysokim poziomie.

Praca pisemna została podzielona na cztery rozdziały; w pierwszym p.t. „Brutalna delikatność” zawarte są poszukiwania etymologiczne i omówione zagadnienia związane z siłą, jak i delikatnością zawartą we fragmencie. W drugim rozdziale p. t. „Kolekcjonerzy

fragmentów” Autorka analizuje dzieła wybranych trzech twórców poprzez pryzmat posługiwania się fragmentem w odniesieniu do wypowiedzi artystycznej i stawiania prowokacyjnych pytań.

W rozdziale trzecim p.t. „O potrzebie fragmentu w grafice artystycznej” zawarte są rozważania na temat zbieżności między dualnym charakterem zarówno fragmentu jak i grafiki artystycznej.

Rozdział czwarty ostatni p.t. „Nieskończone fragmenty”, to komentarz do przewodu doktorskiego, przedstawienie procesu badawczego, metod pracy z materiałem kluczowym, jakim były azjatyckie włókna roślinne, wyniki podjętych prób oraz wyjaśnienie celowości i znaczenia użycia akurat tego materiału do realizacji pracy artystycznej. Kilka literówek, które wkradły się do tekstu nie może obniżyć oceny całości materiału napisanego dobrym i klarownym językiem, pokazującego umiejętności i wiedzę mgr Dokudowicz.

Muszę jeszcze wspomnieć o formie oprawy pracy doktorskiej. Każdy kolejny etap działalności Pani Mai znalazł swoje miejsce w pięknie wydanych publikacjach w płóciennnej oprawie. Studia w zakresie książki artystycznej miały niewątpliwy wpływ na realizację dokumentacji i tekstu pracy doktorskiej w tak ciekawej formie, że stały się integralną częścią dzieła.

Wspominam o tym, bo nie tak często spotykam przy przewodach z zakresu sztuki tak atrakcyjną formę podania pracy doktorskiej, a w dziedzinie sztuki stanowi ona według mnie istotny element całego projektu.

Kilka słów muszę poświęcić oddzielnej piątej książce, która ma kształt przewodnika p.t. „Praca z papierem”. Uważam, że jest to bardzo istotna ciekawa pozycja nie tylko dla studentów. Pani Maja świetnie opisała i zilustrowała wszystkie etapy swoich poszukiwań, badań z papierem. Przedstawiła jasno, czytelnie całą drogę nie tylko technologiczną, ale i

twórczych etapów, wynikających z podjętych badań. Dla mnie właśnie ta pozycja jest ostatecznym potwierdzeniem zaangażowania i miłości do materii, którą zajmowała się Autorka przez ostatnie lata. Świadczy o dojrzałości twórczej, bo pokazuje świadomość Artystki, jak ważne są wszystkie elementy, które składają się na jakość dzieła, z czym nie zawsze spotykam się na tym etapie drogi artystycznej/naukowej recenzując prace doktorskie. Energia wyczuwalna w pracy doktorskiej jest wynikiem bardzo osobistego i szczerego zaangażowania Doktorantki i to daje siłę oddziaływania sztuki mgr Mai Dokudowicz na odbiorcę. Według Martina Scorsese „Co najbardziej osobiste, jest najbardziej twórcze...”

Podsumowując, praca doktorska wraz z dysertacją prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną na wysokim poziomie. Rezultat badań jest tożsamy ze zrealizowanym oryginalnym rozwiązaniem artystycznym i wykazuje umiejętności do samodzielnego prowadzenia pracy artystycznej przez Doktorantkę.

Konkluzja:

Po zapoznaniu się z bardzo obszernym dorobkiem artystycznym oraz licznymi osiągnięciami, a przede wszystkim rozprawą doktorską p.t. „Anatomia fragmentu. Fragment jako strategia twórcza” stwierdzam, że Pani mgr Maja Dokudowicz spełnia wymagania dopuszczenia do obrony w postępowaniu o nadanie stopnia doktora w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki określone w art.187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Pragnę jednocześnie zaznaczyć, że poziom i ilość wykonanych prac graficznych w pracy doktorskiej zasługuje na wyróżnienie.

Prof. dr hab. Elżbieta Banecka

